

Ísafjarðarbær
Hafnarstræti 1
400 Ísafjörður

SAMGÖNGU- OG
SVEITARSTJÓRNARRÁÐUNEYTIÐ

Sölvhólgötu 7 101 Reykjavík
sími: 545 8200 postur@srn.is srn.is

Reykjavík 24. ágúst 2020
Tilv.: SRN17120082/4.10.7

Með bréfi til allra sveitarfélaga, dags. 25. janúar 2018, óskaði samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið eftir upplýsingum um alla samninga sveitarfélaga sem fela í sér samstarf við önnur sveitarfélög og starfað er eftir, ásamt afritum af þeim. Einnig var óskað eftir álitum sveitarstjórna á því hvort endurskoða þurfi ákvæði sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011, um samstarf sveitarfélaga og þá að hvaða leyti. Markmið verkefnisins var að afla heildstæðra upplýsinga um þá samninga sem starfað er eftir í samstarfi sveitarfélaga um land allt og leggja mat á hversu vel þeir samræmast kröfum sem gerðar eru til slíkra samninga í lögum, einkum ákvæðum er varða framsal á valdi til töku stjórnvaldsákvæðana.

Yfirferð ráðuneytisins leiddi í ljós að ýmsir annmarkar eru á meirihluta samninganna. Af þeim sökum tók ráðuneytið málið til formlegrar umfjöllunar á grundvelli 112. gr. sveitarstjórnarlaga og hefur jafnframt gefið út leiðbeiningar á grundvelli 2. tl. 2. mgr. 112. gr. laganna þar sem fjallað er um þær lagakröfur sem gerðar eru um form, skilyrði og takmörk á samvinnu sveitarfélaga, sjá leiðbeiningar ráðuneytisins í máli nr. SRN1712008, dags. 20. ágúst 2020 sem birtar hafa verið á urskurdir.is.

Með vísan til framangreinds gerir ráðuneytið athugasemdir við eftirfarandi samninga Ísafjarðarbæjar sem varða samvinnu sveitarfélagsins við önnur sveitarfélög. **Samningur um meðferð barnaverndarmála og kosningu í barnaverndarnefnd, dagsettur 18.02.2003. (Súðavíkurhreppur, Bolungarvíkurkaupstaður, Ísafjarðarbær)**

- Þar sem samningurinn felur í sér framsal valds í skilningi 93. gr. svstjl. þarf hann að vera á réttu formi skv. ákvæðinu. Með vísan til leiðbeininga ráðuneytisins í máli nr. SRN1712008, skal slíkt samstarf fara fram í formi byggðasamlags eða með samningi, í samræmi við 96. gr. svstjl., þar sem eitt sveitarfélag tekur að sér verkefni fyrir hönd annars eða annarra sveitarfélaga.

Samstarfssamningur sveitarfélaga á Vestfjörðum um starfrækslu Byggðasamlags Vestfjarða um málefni fatlaðs fólks, dags. 23. desember 2010. (Ísafjarðarbær, Kaldrananeshreppur, Reykhólahreppur, Strandabyggð, Súðavíkurhreppur, Tálknafjarðarhreppur, Vesturbyggð, Árneshreppur, Bolungarvíkurkaupstaður)

- Í athugasemdum með 94. gr. í frumvarpi er varð að sveitarstjórnarlögum kemur fram að þó svo að sveitarfélögum sé heimilt að útbúa tvö skjöl við stofnun byggðasamlags, þ.e. samning og samþykkt, þá verður að telja eðlilegra að samningurinn sé settur fram í einu og sama skjalinu. Einnig kemur þar fram að tvískipting hefur engin áhrif á eðli samningsins og því

verða bæði skjölin greind hér.

- Eignarhluti einstakra sveitarfélaga sem og valdheimildir þarf að tilgreina í samningnum. Auk þess er í 1. gr. samningsins vísað í eldri lög um málefni fatlaðra nr. 59/1992. (1. tl. 3. mgr. 94. gr. svstjl.)
- Ekki er fjallað um hvenær þörf er staðfestingar sveitarstjórna á ákvörðunum stjórnar. (5. tl. 3. mgr. 94. gr. svstjl.)
- Ekki er að finna heimildir til samninga við einkaaðila. (6. tl. 3. mgr. 94. gr. svstjl.)
- Ekki er að finna heimildir til samninga við einstök aðildarsveitarfélög um að þau taki að sér afmarkaða þætti í þeirri starfsemi sem falin hefur verið byggðasamlagi. (7. tl. 3. mgr. 94. gr. svstjl.)
- Ekki er fjallað um ábyrgð á skuldbindingum og rétt til innlausnar á eignarhlutum. (8. tl. 3. mgr. 94. gr. svstjl.)
- Umboð stjórnar skal vera í samræmi við reglur sveitarstjórnarlaga um fjármál sveitarfélaga. Huga þarf að skýrleika slíkra ákvæða í samningnum. (4. mgr. 94. gr. svstjl.)

Samþykkt fyrir Byggðasamlag Vestfjarða um málefni fatlaðs fólks, BsVest, frá nóvember 2015. (Ísafjarðarbær, Kaldrananeshreppur, Reykhólshreppur, Strandabyggð, Súðavíkurbreppur, Tálknafjarðarhreppur, Vesturbbyggð, Árneshreppur, Bolungarvíkurkaupstaður)

- Umboð stjórnar skal vera í samræmi við reglur sveitarstjórnarlaga um fjármál sveitarfélaga. Huga þarf að skýrleika slíkra ákvæða í samningnum m.a. varðandi staðfestingu sveitarstjórnar á ákvörðunum byggðasamlags. (4. mgr. 94. gr. svstjl.)
- Ekki er fjallað um endurskoðun samningsins. (1. mgr. 95. gr. svstjl.)

Samningur milli Bolungarvíkurkaupstaðar, Ísafjarðarbæjar, Strandabyggðar, Súðavíkurbrepps, Tálknafjarðarhrepps og Vesturbbyggðar annars vegar og umhverfisráðuneytisins hins vegar um rekstur Náttúrustofu Vestfjarða, dags. 6. ágúst 2008.

- Verkefni eru ekki skilgreind sérstaklega í samningnum. (10. gr. laga um Náttúrufræðistofnun Íslands og náttúrustofur, nr. 60/1992)

Samningur um gagnkvæman aðgang íbúa að íþróttamannvirkjum í Ísafjarðarbæ og Bolungarvík, dags. 14. desember 2012. (Ísafjarðarbær, Bolungarvíkurkaupstaður)

- Ekki er fjallað um heimildir til ákvarðanatöku. (2. mgr. 92. gr. svstjl.)

Yfirferð ráðuneytisins leiddi einnig í ljós að fjölmargir samningar höfðu ekki hlotið staðfestingu viðeigandi ráðuneytis en skv. 93. gr. sveitarstjórnarlaga öðlast samningur sveitarfélaga um byggðasamlag eða samningur um að sveitarfélag taki að sér verkefni fyrir önnur sveitarfélög, ekki gildi fyrir en við staðfestingu ráðuneytis.

Ráðuneytið beinir því til sveitarfélagsins að það yfirfari framangreinda samninga og aðra samninga sem fela í sér samvinnu við önnur sveitarfélög, í því skyni að bæta úr þeim annmörkum sem hér hafa verið tilgreindir og öðrum annmörkum sem kunna að vera á samningunum.

Athygli er vakin á því að yfirferð ráðuneytisins á samningum sveitarfélaga felur ekki í sér tæmandi athugun á hverjum og einum samningi sem felur í sér samvinnu þeirra á milli. Útilokar ráðuneytið ekki að fleiri athugasemdir verði gerðar við einstaka samninga ef ástæða þykir.

Fer ráðuneytið fram á að verða upplýst um afrakstur framangreindrar vinnu eigi síðar en **15. nóvember n.k.** í netfangið smn@smn.is. Telji sveitarfélagið að ekki takist að ljúka umræddri vinnu fyrir þann tíma, skal beiðni um frekari frest einnig berast í sama netfang.

Mun það ráðast af svörum sveitarfélagsins hvort ráðuneytið telji ástæðu til að taka stjórnslu sveitarfélagsins til formlegrar umfjöllunar, sbr. 112. gr. sveitarstjórnarlaga. Rétt er að taka fram að slíku máli kann að ljúka með sérstökum fyrirmælum ráðuneytisins, á grundvelli 3. tl. 2. mgr. 112. gr. og 115. gr. sveitarstjórnarlaga, um að koma málum í lögmætt horf. Þá getur ráðuneytið, eftir atvikum, tekið ákvörðun um fella samning sveitarfélags um samvinnu við annað sveitarfélag úr gildi, sbr. 3. másl. 1. mgr. 115. gr. sveitarstjórnarlaga.

Fyrir hönd ráðherra

Hermann Sæmundsson

Stefanía Traustadóttir

